

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויקרא תשפ"ב
פרשת זכור - פורים

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
19:03	18:21	* 17:29	י-ם
19:00	18:18	17:27	ת"א
19:01	18:19	17:27	חיפה
19:02	18:20	17:28	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:09

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויקרא תשפ"ב - פרשת זכור - פורים

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהר"ך" - חומש ויקרא

1 ..... ברוך ה' מצויין!

פרשה למעשה:

8 ..... שום דבר אינו ממני

פורים:

11 ..... ההסתר מתגלה

20 ..... המן הקמצן

חנוך לנער:

23 ..... החינוך הטהור

ברוך ה' מצויין!

הלא דבר הוא! בודאי ישנו עניין המסתתר מאחורי הא' הקטנה הזו, ויש לדעת אותנו ולהבינו.

ביארו רבותינו (על פי בעל הטורים, כאן): כל פרשה שרצה ה' יתברך שמושה יכתוב, היה נותן לו עבודה את הדיו מן העולם העליון.

משה היה מקבל דיו באופן מדויק, וכותב בדיוק את מאמר ה'. לא היה מיתר מילה ואפילו לא אות אחת. בדיוק נמרץ לפי הדיו שנתן לו הקב"ה! (ראה שמות רבה מז, ו).

זוהי תורתנו, המיוחדת במינה - אין בה שום תג שלא נאמר למשה רבנו לכותבו! והנה הגיע ספר ויקרא, והקב"ה אומר למשה שיכתוב "ויקרא אל מִשֶׁה וַיִּדְבֶּר ה' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד".

וַיִּקְרָא אֶל מִשֶׁה וַיִּדְבֶּר ה' אֵלָיו (ויקרא א, א).

המתבונן בספר התורה רואה, כי ישנה סימטריה במילים הכתובות בו. אי אפשר לשנות את גודל האות הכתובה, ועליה להישאר באותו גודל. אם הסופר התחיל לכתוב באותיות קטנות, עליו להמשיך כך, ואם התחיל באות גדולה, חייב כל הספר להיות בגודל הזה. סופר צריך להיות אומן בהשוואת המידות, ולהיזהר ביותר שלא לכתוב בשינויים.

והנה תיבת 'ויקרא' הכתובה בספר התורה שונה בצורתה. האותיות ו' י' ק' ר' כתובות בגודל אחד, אך האות א' קטנה וזעירה, כמעט אינה נראית.

**בעקבות הענווה יקבל
האדם ארבעה דברים -
ידאה, עושר, כבוד והיים.
אדם כזה תמיד שמח.
כשמתעניינים בשלומו
הוא עונה: "ברוך ה',
מצויין"**

ענוותנותו לא נתנה לו לכתוב 'ויקרא'
כרגיל.

לבסוף מצא מוצא - אומנם הקב"ה
אמר לו לכתב 'ויקרא', אך לא אמר
לו באיזה גודל יהיו האותיות. הוא
החליט לכתוב את הא' קטנה. כך לא
יפסול את ספר התורה, וגם לא ידגיש
את חביבותו לפני ה', ולא יקבל את
ההלה והכבוד, כאילו הקב"ה דיבר
אליו כדבר איש אל רעהו, כי כאשר
מרימים את ספר התורה, הא' הזעירא
אינה נראית מרחוק.

כה רבה היתה ענוותנותו של משה
רבנו!

הוא כיבד את ה', וקידש את שמו
ברבים, אך כלפי חוץ התנהג ככל
האדם, ענוותן ושפל ברך, "שייף עייל
שייף ונפיק" (סנהדרין צח ע"ב) - מתכופף
ונכנס, מתכופף ויוצא, כדרך ענוה

אמר משה רבנו: כיצד אכתוב על
עצמי שה' יתברך קרא לי? קריאה
היא לשון חביבות, כדבר איש אל
רעהו. מלאכי השרת המחבבים זה את
זה משתמשים בלשון זו, כמו שנאמר:
: "וְקָרָא יְהוָה אֶל זֶה וְאָמַר" (ישעיה נ, ג),
ופרש רש"י שם: "לשון שמלאכי
השרת מדברים בו".

אולי אכתוב 'וידבר'? לא, חלילה וחס.
מילה אחרת פוסלת את ספר התורה!
חייבים לכתוב בדיוק כמו שהקב"ה
אמר.

אולי אכתב 'ויקר', שהוא לשון עראי
וטומאה, כמו שנגלה ה' אל בלעם,
שנאמר: "וַיִּקְרַ אֱלֹקִים אֶל בְּלָעַם"
(במדבר כג, ד), חלילה לי. גם בכך אפסול
את ספר התורה!

כך עמד משה ולא ידע מה לכתוב
- מחד לא רצה לשנות, ומאידך

להצלחת בגשמיות וברוחניות
משה בן חוה

לו: "משה, אני רואה שבקולמוס
 נותר דיו, כנראה כתבת פחות ממה
 שאמרתי לך, כי נתתי לך דיו בכמות
 מדויקת. כך אתה עושה?!"

מיד לקח הקב"ה את שארית הדיו
 - שהיה כמובן רוחני וגבוה מאוד -
 ומרח אותו על מצחו של משה רבנו.
 כתוצאה מכך, החל קורן עור פני משה,
 ובני ישראל חששו מפניו - "וייראו
 מְגִשֶׁת אֵלָיו" (שמות לד, ל). כשמאירים
 בפרז'יקטור לתוך העיניים, אי אפשר
 להסתכל. לכן שם משה על פניו
 מסווה, כדי שיוכלו לדבר איתו.

ובריחה מן הכבוד, ולא החזיק טיבותא
 לנפשיה, כפי שהעידה עליו התורה:
 "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם
 אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה" (במדבר יב, ג).

מדוע בחר משה רבנו להקטין רק את
 הא'?

כי א' היא האות ששווה המעט ביותר
 מבין האותיות. ר' שווה מאתים, י'
 שווה עשר. א' שווה רק אחד, וגם את
 האחד הזה החליט משה רבנו לקצץ...
 כה הקטין את עצמו לפני הקב"ה!

והקב"ה, שאוהב את הענווים, אמר

הבטחת התורה - סגולה להיגאל מהגיהנום:
 ונתנו איש כפר נפשו ליה פקדו איתם ולא זניה כיהן נהן פקדו איתם;
 זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הפקדו צלום גדה השקל מחצית השקל תרומה לה'

כא באדר משמימים על השקלים (ש"ס, טו)

בהתקרב חודש אדר ב' וימי הפורים הבעל"ט או פונים אליכם להירחם
 ולחזק את מפעל התורה של מוסדות אור החיים בהרמות קרן התורה,
 בתרומותכם

זכר למחצית השקל
 למוסדות אור החיים **והנה יותר נחמיה...**

26 ₪ לנפש
 המחמיר לתת 32 ש"ח
 (שיעור הכסף המזוקק כולל הפערים) **תנאו עליו ברכה**
לפרטים ולתרומות: 02-5000455

תכלית הקורבן היא להביא את האדם להמעייט את עצמו ככל יכולתו, ועל ידי שפלות זו יתרומם ויתקרב אל ה' יתברך.

זהו שאמר הכתוב (תהלים לו, ז): "אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'", ודרשו חז"ל (חלין ה' ע"ב): "אלו בני אדם שהן ערומין בדעת, ומשימין עצמן כבהמה".

על הפסוק בישעיה (נו, טו) "פִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשְׂאָ... מְרוֹם וְקְדוֹשׁ אֲשַׁכֵּן וְאֵת דְּכָא וְשַׁפְלֵ רֹחַ", נחלקו בגמרא (סוטה ה' ע"א), האם הכוונה "אתי דכא", כלומר, השי"ת מרים אליו את השפל, או "אני את דכא", שהוא יתברך יורד אליו. אומרת הגמרא: "מסתברא כמאן דאמר אני את דכא" - לא שארים את השפל אלי, אלא אני ארד אליו, שהוא דכא ושפל רוח.

הרי לנו, כי מי שמשפיל את עצמו - זוכה שהקב"ה ירד אליו. שהרי הניח הקב"ה את כל ההרים והגבעות הגבוהים שבעולם, ולא השרה את שכניתו אלא על הר סיני שלא החשיב והעריך את עצמו.

בזכות מה זכה באור עליון כזה, אשר כולם פוחדים ורועדים ממנו? - בזכות ענוותנותו!

ככל שאדם משפיל את עצמו יותר, כדרך שעשה משה שירד עד לא' הקטנה, וגם אותה הקטין - כך הוא זוכה לגדלות. לפעמים סבורים אנשים, שכשהם מבליטים את עצמם הם יהיו חשובים יותר לפני ה', אך ההפך הוא הנכון, הצנעה היא האהובה לפני ה'.

משה זכה בשל ענוותנותו להיות אהוב, חביב, נחמד ונעים לפני ה' יתברך, עד כדי כך שהקב"ה הקדים את שמו לפני שמו יתברך, שנאמר: "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה", ורק אחר כך - "וַיִּדְבַר ה' אֵלָיו", כמאמר רבותינו (ילקו"ש שמואל א רמז קיא), שכל הבורח מן השררה - השררה רודפת אחריו.

הקורבנות מובאים "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן", וזאת מפני שבאה התורה להדגיש, שהמקריב צריך לחוש עצמו כבהמה - אוי לי! מה עשיתי! איך הכעסתי את בוראי!

הקב"ה - אומר רבי יהושע בן לוי (סוטה שם) - "שבשעה שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה, שכר עולה בידו, מנחה - שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה עליו, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקורבנות כולם, שנאמר: 'זִבְחֵי אֱלֹקִים רוּחַ נְשַׁפֵּרָה' (תהלים נא, ט). ולא עוד, אלא שאין תפילתו נמאסת, שנאמר (שם): 'לֵב נְשַׁפֵּר וְנִדְפָה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה'" - הקב"ה מיקר את תפילתו של אדם המשפיל את עצמו, ומקבל אותה!

על משה רבנו נאמר (במדבר יב, א): 'וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" - משה רבנו הרגיש שכל אדם בעולם יקר וחשוב ממנו.

זהו שאמר רבי לויטס (אבות ד, ד): "מָאד מָאד הָוֵי שְׁפַל רוּחַ שְׁתַּקְנַת אָנוּשׁ רַמָּה".

בכל עניין צריך האדם לדעת להשפיל את עצמו, אך לצורך לימוד התורה הדבר מוכרח! התורה אינה יכולה לשכון במקום גבוה, ועל האדם להשפיל את עצמו כדי לזכות בה.

כך אמרו חז"ל (תענית ז ע"א): "למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב: 'הוי כל צמא לכו למים' - לומר לך: מה מים מניחין מקום גבוה, והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקמין אלא במי שדעתו שפלה". הקב"ה משרה את שכינתו ונותן חכמה ותבונה רק לאותו אדם שמשפיל את עצמו.

"כמה גדולים נמוכי הרוח לפני ותמוה, איך יתכן לחשוב כך? הלא

חשוב?! על מה ההלה והכבוד?!

שאל ה"חתם סופר" זצ"ל את תלמידיו: מהי, אם כן, גדולתו של משה? הרי לכאורה הצדק עמו. כל אדם ואדם שה' יתברך היה לוקח אותו ונותן לו את התורה, היה נעשה רבן של ישראל ונביא ה'! גם אילו היה לוקח אותי הייתי נעשה גדול!

גדולתו היא, השיב ה"חתם סופר", שה' בחר בו, ולא במישהו אחר! ומדוע בחר ה' בו? - מחמת הענווה העצומה שהיתה בו. הוא לא הרגיש שיש לו איזו מעלה פרטית, אבל הקב"ה ראה את מעלותיו הגדולות, ובחר בו.

רבנו בחיי, בתחילת פירושו לספר ויקרא, מאריך במעלת מידת הענווה, שזוהי כל תכלית הקרבת הקורבן.

משה ידע שה' מדבר איתו, הוא ידע שרק הוא, מכל הבריות שבעולם, זכה לעלות לשמים למשך ארבעים יום וארבעים לילה, ובכל אותו זמן לחם לא אכל ומים לא שתה. איך הוא הגיע למסקנה שישנם אנשים פשוטים, שהם טובים ממנו?

אלא, שאמר משה רבנו: ריבנו של עולם, הרי בחרת בי ולקחת אותי לשמים. "עֲלִיתָ לְמָרוֹם שָׁבִיתָ שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם" (תהלים סח, יט). אתה נתת לי את התורה, ואתה הוא זה שהגבתה ורוממת אותי. וכי יש כאן משהו משלי? וכי אני עשיתי דבר מה לצורך זה? הרי אילו היית מרים מישהו אחר, היה גם הוא זוכה לעלות לשמים.

אם כן, מה לי להתרברב ולהרגיש את עצמי חשוב? הרי הכל ממך, ריבנו של עולם! במה אראה את עצמי

יוכל האדם להגיע למידת היראה, שהיא מידה שכלית. כמו כן, יזכה לעושר. אין הכוונה לרכוש שיהיה לו בבית, לשפע של ניירות, אלא "איזהו עשיר השמח בחלקו" (אבות ד, א).

אדם כזה תמיד שמח. כשמתעניינים בשלומו הוא עונה: "ברוך ה', מצויין".
- אבל חסר לך ...

- לא, לא, הכל בסדר, ברוך ה'!

כזה הוא בעל ענווה - תמיד שמח בחלקו, ואילו בעל גאווה, כל הון ימעט בעיניו. תמיד יוכל להצביע על משהו שחסר לו. את זה עדיין אין לי, לזה עדיין לא הגעתי.

"אָדָם פִּי יִקְרִיב מִפֶּה" (ויקרא א, ב), כלומר, על האדם להקריב מעצמו, לחתוך מעצמו דברים, וכך יהפוך להיות קורבן ראוי לפני ה'.

וממידת הענווה, הוא כותב, "שיהיה האדם ביישן וסבלן, מכבד את הבריות ומדבר בטובתן של הבריות, ויהיה שומע עלבונו ושותק".

הוא מביא את דברי שלמה המלך ע"ה במשלי (כב, ד) "עֲקֹב עֲנוּה יִרְאֵת ה' עֲשֹׂר וְכְבוֹד וְחַיִּים", ומבאר כי בעקבות הענווה יקבל האדם ארבעה דברים - יראה, עושר, כבוד וחיים.

ממידת הענווה שהיא מידה גופנית,

שום דבר אינו ממני

תציין באופן כללי, כי משה עשה את כל כלי המשכן על פי ציווי ה'? לשם מה כל האריכות הזו?

המדרש עונה על כך במשל נפלא:

למלך אחד היה ארמון ישן שהועבר אליו בירושה מאבותיו ואבות אבותיו. אמרו אנשי הממלכה בליבם: אין ראוי למלך כה רם ונשא להתגורר בארמון ישן שכזה! הבה נבנה לו ארמון רחב ידיים, שיספק את כל צרכי הממלכה.

מיד הוציאו מכרז לבניית ארמון המלך, ופרסמו בכל עיתוני הממלכה כי דרוש ארכיטקט מומחה לתכנון ובניית ארמונו החדש של המלך, שישתרע על שטח נרחב ליד הנהר שבקצה העיר, אל מול נוף מרהיב עין של עצים, הרים נשאים וגינות נהדרות.

ארכיטקטים רבים הציעו את עצמם לפני המלך, אך רק אחד מהם נשא חן בעיניו, והוא זה שנבחר על ידו לקבל

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֵת הַמִּזְבֵּחַ לְאָמֹר (ויקרא א, א).

תיבת "ויקרא" צריכה ביאור. ראשית, היכן היה משה רבנו שהקב"ה הוצרך לקרוא לו? ושנית, הרי בכל דיבור שדיבר ה' יתברך עם משה רבנו, בודאי קרא לו תחילה ורק אחר כך דיבר עמו. אם כן בתיבת "וַיְדַבֵּר" כלולה גם הקריאה למשה, ומדוע צריך להזכיר את הקריאה בנפרד?

רבותינו במדרש (ויקרא רבה א, ז) ביארו את הדברים באופן נפלא:

לעיל, בפרשת פיקודי מוצאים אנו, שבכל חלק וחלק מכלי המשכן שעשה משה רבנו נאמר: "כִּפְאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה". וכשנמנה את מספר הפעמים, נמצא שמונה עשר פסוקים שבהם חוזרת התורה ומדגישה, שמשה עשה כאשר ציוה אותו ה'.

ולכאורה קשה, מדוע יש צורך לחזור על כך פעמים כה רבות? מדוע לא הסתפקה התורה בפעם אחת שבה

את התפקיד.

הדורים. כשהסתיימה המלאכה, העניק הארכיטקט למלך את המפתחות, קיבל את כספו, והלך לדרכו.

נכנס המלך עם כל פמלייתו לארמון החדש, ונדהם מן היופי שנגלה מול עיניו. הארמון היה מרהיב בכל קנה מידה. יצירת פאר והדר שלא נראתה כמותה מעולם!

הסתובב המלך בין האולמות השונים, ובחן את ארמונו, ועד מהרה גילה כי מעל כל רהיט ורהיט מוצב שלט, ועליו כתב הארכיטקט את שמו של המלך.

הוא התבקש לסיים את העבודה במהירות, כדי שהמלך יוכל לחנוך את הארמון החדש תוך זמן קצר. לקח האיש על עצמו את המשימה, הזמין אלפי פועלים שעבדו יומם ולילה במשמרות, ואכן תוך שישה חודשים התנשא לעין כל ארמון מפואר.

לאחר מכן הזמין הארכיטקט אמנים, והללו עיצבו תוך מספר ימים פריטי אומנות מלאי יופי וחן. עד מהרה הועמדו באולמות השונים ספות מפוארות, שולחנות כבדים וכסאות

הבטחת התורה - סגולה להיגאל מהגזיו:
 ונתנו איש כפר נפשו ליה פקדו איתם ולא יזיה נקי פקדו איתם:
 זה יתנו כל יוצרי השקלים מחצית השקל בקניש צלפים גרה השקל מחצית השקל תרוקח לה

בא באדר משמימים על השקלים (ש"כ"ב טו)

בהתקרב חודש אדר ב' וימי הפורים הבעל"ט או פונים אליכם להירחם ולחזק את מפעל התורה של מוסדות אור החיים בהרמות קרן התורה, בתרומותכם

זכר למחצית השקל
 למוסדות אור החיים והסנה יותר נתתי...
26 ₪ לנפש
 המחמיר לתת 32 ש"ח
 (שיעור הכסף המזוקק כולל הפערים) תבוא עליו ברכה
 לפרטים ולתרומות: 02-5000455

ללא שום בקשת רשות.

כך משה רבנו - ממשיך המדרש. "בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: 'עשה לי משכן', על כל דבר ודבר שהיה עושה היה כותב עליו: 'פְּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מֹשֶׁה'. אמר הקדוש ברוך הוא: כל הכבוד הזה עשה לי משה, ואני מבפנים והוא מבחוץ?! קראו לו שיכנס לפני ולפנים, לכך נאמר: 'וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה'."

משה קיבל הוראה מאת ה' לבנות את משכן ה', ארמון למלך מלכי המלכים. הקב"ה ציוהו על עשית המשכן, אך את סדר ומקום כל כלי וכלי הבין וידע משה רבנו בשכלו הזך ודעתו הרחבה. אף על פי כן, בשעה שנתן את הוראות הבניה, הקפיד כל הזמן לומר: "פְּאֶשֶׁר צְוָה ה' אֶת מֹשֶׁה" - כך ציוה המלך, אין כאן שום דבר ממני. כל זאת, משום שלא רצה ליטול לעצמו שום הילה וכבוד, בלתי לה' לבדו!

התפלא: הרי לא ביקשתי ממנו לעשות את כל הדברים הללו. בסך הכל בקשתי שיבנה ארמון, והוא זה שעשה את כל השאר מעצמו. מפני מה כתב על כל דבר את שמי? אין זאת אלא שהינו בעל מידות טובות ונעלות. הוא לא רצה לקחת את ההילה והכבוד לעצמו, ומאחר וידע כי כל האנשים שיבואו לבית המלך יתפעלו עד אין קץ מן הארמון המפואר, ויהללו בדברי שבח ופאר את הארכיטקט הממונה על המלאכה, דאג לרשום מראש כי עשה כל דבר עבורי ועל פי ציווי, וממילא ראויים כל התהילה והכבוד, התפארת והשבחים להינתן לי לבדי. שמח המלך שמחה גדולה בכבוד הגדול שדאג הארכיטקט לתת לו, וחשב בליבו: וכי יתכן שאני אהיה בפנים, והוא יהיה בחוץ? הלא את כל הכבוד הזה עשה בשבילי! ומייד ציוה שיקראו לו, ויעניקו לו את מפתחות בית המלוכה, כך שבכל שעה שירצה יוכל להיכנס אל ארמון המלך כבן בית,

ההסתר מתגלה

ברצף הדברים שאירעו בימיהם, עד להתגלות ישועתם - ואז הוברר כי גם הפרטים הקטנים שאירעו, היו חלק בלתי נפרד מהישועה.

מזה נלמד על זמננו, סמוך לימי הפורים הבעל"ט, ימים המסוגלים לגלות ולהאיר עבורנו על כל ההסתרה שאופפת אותנו - ונוכח לראות גילויים כמו בזמן מרדכי ואסתר, בימים ההם בזמן הזה - וכשזה יקרה, יהיה זה לפלא גדול מאוד בעינינו.

בזמן מרדכי ואסתר היתה הסתרה גדולה. לא נראתה הישועה באופן. אפילו אסתר עצמה, שהיתה צדיקה וקדושה, ועל אף היותה אשתו של מרדכי - נלקחה להיות אצל

הגמרא במסכת חולין (קלט ע"ב) מביאה את דברי פפונאי לרב מתנה: אסתר מן התורה מניין? וְאֵנְכִי הַסְתֵּר אֶסְתֵּר (דברים לא, יח), ופירש רש"י (שם), שבימי אסתר יהיה הסתר פנים ומצאוהו צרות רבות ורעות.

כלומר, רמז הקב"ה בתורה שעתיד לבוא זמן שבו עם ישראל ירגישו, כביכול, הסתרת פני ה', ותהיה הרגשה כאילו כל מה שקורה בעולם - הכל נעשה במקריות ובצורה טבעית, רצף של מאורעות שמושכים אחריהם מאורעות חדשות.

עד אשר הגיעה מגילת אסתר (מגילה מלשון גילוי - שמגלה דברים שהיו מוסתרים), שבאמצעותה התגלו העניינים, ונגלתה השגחת ה' על כל פרט וכלל

ומשגשגים בעסקיהם, והחלו להרגיש כי יכולים הם להתחבר עם עמים אחרים ולהיות, חלילה, ככל משפחות הגויים בית ישראל. עד אשר הגיעו למצב שנהנו מסעודתו של אותו רשע (מגילה יב ע"א).

כל אותו הזמן הצטער הקב"ה על בניו שהולכים וניתקים ממנו, נושרים כביכול מאזור מותניו, והכין תוכנית לדבק אותם חזרה אליו - ומהו הפטנט?

יבוא המפריד הראשון ויחזיר אותם לדבקות...

"וַיָּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְּדִים" (שמות יז, ח).

בשעה שיצאו ישראל ממצרים, לאחר כל הניסים והנפלאות שנעשו להם שם, דבקו בו יתברך והתעלו במדרגות הקדושה והטהרה, עד אשר זכו לראות בחוש את הבורא יתברך בעת קריעת ים סוף, והצביעו ואמרו "זֶה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ" (שם טו, ב).

אחשוורוש... וזו רק ההתחלה במעשה ההסתרה.

הקב"ה יכול היה ברגע אחד להושיעה מיד אחשוורוש, שהרי בידו יתברך לעשות הכל - אבל לקב"ה היתה תוכנית מתוכננת מראש...

"כִּי כַּאֲשֶׁר יִדְבַק הָאָזוּר אֶל מְתָנִי אֵיִשׁ בֶּן הַדְּבָקָתִי אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (ירמיהו יג, יא), אמר הקב"ה, בני הם כאזור למותני. הקב"ה דבק איתנו יותר ממה שאדם דבוק אל חגורתו, שהרי הוא לוקח אותנו ומהדק אותנו אליו, 'אל תזוזו ממני! תהיו תמיד דבקים בי! אל תדאגו! אפילו כשתראו אלו דברים - כל זמן שאתם דבקים בי - אתם איתי ואין לכם ממה לירא!".

בכל מאורע שמתרחש בחיינו, צריכים אנו להרגיש שהקב"ה מדביק אותנו אליו. אך כאשר ההרגשה הזו חסרה מאיתנו, אזי הקב"ה גורם להרגשה הזו לבוא...

הרגשת הדבקות בה' בימי מרדכי ואסתר נחלשה עד למאוד. היהודים באותם הימים היו מוצלחים

בְּעֶמְלֶק מְדַד דָּד" (שם יז, טז).

'עמלק' בגימטרייה 'ספק'. "אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדָרְךָ" (דברים כה, יח) - קירר אותך מהמצוות. המהות של עמלק להכניס ספקות בלב האדם, ספקות באמונה, וספקות בקיום המצוות - "מי אומר ככה? אולי ככה... אולי ככה..." - וברגע שנכנס הספק בלב האדם, זה הולך ומתפשט ומתחיל להידרדר עד שמגיע האדם להסתפק בעצם קיום המצוות.

מהיכן נולד עמלק? - עמלק היה נין ליצחק אבינו ורבקה אמנו ע"ה, נכדו של עשו ובנו של אליפז. הוא אותו אליפז שלמד תורה אצל יעקב אבינו, בהיותו בכית סבו, יצחק אבינו.

נורא ואיום, עד היכן יכול האדם להתרחק, עד אשר נכנסת בו שנאה לרדוף אומה שלמה, שח"ו לא יזכר זכר חלילה מעם ישראל...

"בֵּן שְׁנֵה נְאוּל בְּמִלְכוֹ" (שמואל א' יג, א). דרשו רבותינו ז"ל (יומא כב ע"ב): כבן שנה, שלא טעם טעם חטא (רש"י שם).

באותה שעה נפל פחד ואימה על אומות העולם, ורעדו כולם מפני בני ישראל. משל למה הדבר דומה, לאמבטי רותחת, שאף אחד לא העז להיכנס אליה מחשש שמא ישרף - כך פחדו הכל מעם ישראל - והכל מחמת דבקותם בבורא יתברך.

עד אשר הגיע עמלק וגרם לפירוד - "וַיִּחַנּוּ בְּרַפְיָדִים" (שמות יז, א) ומיד אחרי זה "וַיָּבֹא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיָדִים" (שם, ח).

מה עשה אותו רשע? קפץ לתוך האמבטי, אף על פי שנכווה, הרי שקירר אותה בפני אחרים. האמבטי כבר לא רותחת כפי שהיתה קודם לכן. עד לאותה שעה היו העמים נבהלים מפני בני ישראל, אך עמלק הראה לעולם, שאף שה' איתם והם דבוקים בו, אפשר להפריד אותם ממנו, ולגרום להם פירוד חלילה.

באותה שעה נכווה עמלק, נענש בעונש גדול וספג את כל המהלומה הנוראה שנכתבה בתורה "כִּי מַחֶה אֶמְחָה אֶת יָדְךָ עֲמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם" (שם יז, יד), "וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהִי מִלְחָמָה לְהִי"

שמואל א' טו, לב) כי באותו הלילה שנשאר אגג בחיים, נתעברה ממנו שפחה בבית הסוהר ונולד ממנו המדתא האגגי, אביו של המן.

כשראה ה' כי עם ישראל נמשכים אל הספקות, מזלזלים בקיום המצוות, ומידרדרים מאמונתם - העמיד להם את המן - והכל היה בכדי לדבק אותם אליו חזרה.

בטענת המן כלפי אחשוורוש נרמז מהות "העמלק" - "ישנו עם אֶחָד מִפְּאֵר וּמִפְּרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינֹת מְלֻכּוֹתָּךְ וְדַתִּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דְּתֵי הַמְּלֻכָּה אֵינָם עֹשִׂים וְלַמְּלֻכָּה אֵין שׁוֹהַ לְהַנִּיחָם" (אסתר ג, ח).

"ישנו עם אחד מפורד ומפוזר" - בינם לבין עצמם. "ודתיהם שונות" - אל תחשוב שכולם בדעה אחת, שכולם

מלמד שלא היה בשאול חטא.

כיון ששאול היה זך וטהור, הוא היה הראוי למחות את עמלק מן העולם, ולתכלית זו קיבל את המלוכה. יבוא מי שאין בו חטא וימחה את עמלק, שהיה סמל של חטאים ופירוד עם ישראל מה' יתברך.

שמואל הנביא ציווה לשאול: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל שְׂאוּל אֲתִי שְׁלַח ה' לְמִשְׁחָה לְמֶלֶךְ עַל עַמּוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְכוּ' עֲתָה לָךְ וְהַפִּיטָה אֶת עַמְּלֶק וְהַחֲרַמְתָּם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תַחְמַל עֲלָיו וְהַמַּתָּה מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה מֵעַלְל וְעַד יוֹנֵק מִשׁוּר וְעַד שָׂה מִגְּזֵל וְעַד חֲמוֹר" (שם טו, א-ג).

ואכן היכה שאול בכל עמלק, אך כשהגיע למלכם אגג, חמל עליו והשאירו חי. "וַיַּחְמַל שְׂאוּל וְהָעָם עַל אֶגְגֹּ וְעַל מֵיטֵב הַצֹּאן וְהַבְּקָר וְהַמִּשְׁנִים וְגו'". (שם, ט). וגילו רבותינו (ראה אלשיך,

הוא לא הסתפק בכך ושלח גם ספרים ביד הרצים אל כל המדינות, "לְהַשְׁמִיד לְהַרְגֹּ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְעַר וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בָּיּוֹם אֶחָד וְכוּ' וּשְׁלַחְם לְבוֹז" (שם, ג).

"וְהִדַּת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמֶן יָשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת וְהַעִיר שׁוֹשַׁן נְבוּכָדָ" (שם, טו). מיד כשהבינו עם ישראל בדבר הגזירה הנוראה, שנמכרו תמורת עשרת אלפים כיכר כסף לצורר היהודים, ואך התפשטה שמועת הגזירה "אֶבֶל גְּדוֹל לַיְהוּדִים וְצוּם וּבְבִי וּמְסֻפֵּד שֶׁק וְאֶפְרַיִם יֵצֵעַ לְרַבִּים" (שם ד, ג).

"וַיִּסֶר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָה לְהָמֶן בֶּן הַמֶּדְתָּא הָאֲגָגִי צֶרֶר הַיְהוּדִים" (אסתר ג, י) - ברגע שהועברה טבעת המלך לידו של המן, מיד החל השינוי המיזחל אצל עם ישראל, להחזירם למוטב. אמרו רבותינו (מגילה יד ע"א): "אמר רבי אבא בר כהנא גדולה הסרת טבעת יותר מארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות שנתנבאו להן לישראל, שכולן לא החזירום למוטב - ואילו הסרת טבעת החזירתן למוטב".

עובדים את ה', אלא יש לך לדעת כי יש ביניהם שמקיימים את המצוות מתוך ספקנות, עובדים ולא עובדים... ואם כן, כיון שהם מפורדים ביניהם וגם מרוחקים מה' - יכול אתה להם!

וזה שנאמר "אֲחֹר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גְּדֹל הַמֶּלֶךְ אֲחִישֶׁרוּשׁ אֶת הָמֶן בֶּן הַמֶּדְתָּא הָאֲגָגִי וַיִּנְשְׂאֵהוּ וַיִּשֶׂם אֶת כֶּסֶאוֹ מֵעַל כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אֵתוֹ" (שם, א).

המן לא היה מהשרים המובחרים שבמלכות, אדרבה, היו שרים הרבה יותר מכובדים חכמים ותיקים ומרוממים ממנו, ובכל זאת נבחר המן להיות המשנה למלך.

המן היה בתחילה סֶפֶר בכפר קרצום (מגילה טז ע"א). "לֹא תֵאָר לוֹ וְלֹא הִדָּר" (מושאל מישעיהו נג, ב) ובכל זאת בחר בו אחשוורוש להיות השר הנבחר - סימן הוא ואות מלמעלה.

כשנכנס המן לתפקיד השר, חיפש נקמה ביהודים על שכתוב בתורה למחות את זכר סבו - העמלק, ורצון נקמתו היה "וַיִּבְקֹשׁ הָמֶן לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל מְלָכוֹת אֲחִישֶׁרוּשׁ עִם מְרַדְּכָי" (אסתר שם, ו) אבל

כך דרשו רבותינו (מגילה יג ע"ב) על הפסוק "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהִמָּן הַכֹּהֵן הַכַּהֵן נָתַן לְךָ וְהָעַם לַעֲשׂוֹת בּוֹ פְּטוּב בְּעֵינֶיךָ" (אסתר ג, יא): "אמר רבי אבא משל דאחשוורוש והמן למה הדבר דומה? לשני בני אדם, לאחד היה לו תל בתוך שדהו, ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו. בעל החריץ אמר: 'מי יתן לי תל זה בדמים'. בעל התל אמר: 'מי יתן לי חריץ זה בדמים'. לימים נזדווגו זה אצל זה, אמר לו בעל החריץ לבעל התל: 'מכור לי תילך'. אמר לו: 'שול אותה בחינם, והלואי!'"

אחשוורוש פחד להתערב ולגרום רעה ליהודים. הוא ידע שכל מי שמתעסק עימם, סופו להיפגע. המצרים גזרו על היהודים - ולבסוף לא נותר מהם עד אחד. אותו הדבר היה עם סיסרא, שמת הוא, אמו וגם אחיו. וכך ארע

אותם יהודים שהתרחקו, הבינו שאין שום דרך מלבד דרך התורה. 'ריבוננו של עולם, התנתקנו ממך, אבל תעזור לנו להתחבר אליך בחזרה'....

"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם תִּיִם בְּלִבְכֶם הַיּוֹם" (דברים ד, ד). הבינו עם ישראל שכדי שיוכלו להמשיך לחיות, ולבטל את רוע הגזירה, עליהם לחזור בחזרה לדבקות בו יתברך. דווקא אותה הסתרת פנים של ה' מהם, היא זו שגרמה לעם ישראל לגלות מחדש את הדרך לשוב אליו.

בשעה שגידל המלך את המן, עד אשר ניתן תוקף המלכות בידו לעשות ביהודים כטוב בעיניו, כל אותו הזמן אחשוורוש ביקש שלא להתערב בנעשה, ועם כל זאת, שמח אחשוורוש כי יש מי שעושה עבורו את העבודה.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

זה לסמוך עליו יתברך. "הַשְּׁלֵךְ עַל ה' יְהַבֶּךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק" (תהלים נה, כג). פתאום הכל מסתדר.

משל אמרו (אסתר רבה ז): האריה, מלך החיות, פעם ערך מסיבת יום הולדת והזמין אליו את כל החיות, והבטיח כי לא יאונה אליהם רעה ולא יטרוף אותם...

אותו היום היה יום קיץ חם, השמש היתה יוקדת בשמים, ומחמת החום ערכו את המסיבה תחת הסכך, שהיה עשוי מעורות של אריות...

במשך כל ההיסטוריה של העם היהודי, שכל מי שפגע ביהודים, נפגע בעצמו. לכן אמר להמן כי הכסף נתון לו, כדי שלא יקשרו אותו בנעשה בגין קבלת שוחד וכדומה. ואף העם - לעשות בו כטוב בעיניך...

בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקב"ה מצילנו מידם (מתוך הגדה של פסח). גם במצבים הנראים כמוסתרים מאיתנו, כהסתרת פנים וכחשיכה, עלינו לזכור כי פתאום יתגלה ויאיר עלינו אורו יתברך. כל מה שנותר לנו

הבטחת התורה - סגולה לזיכרון מהגוף:
 (נתנו איש ספר נשוי לה בפלד אתם ולא יודו ביהם נני בפלד אתם)
 זה נתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל בשל הפדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרום לה

"בא באהר מושמעים על השקלים" (מלכים א')

בהתקרב חודש אדר ב' וימי הפורים הבעל"ט או פונים אליכם להירתם ולחוק את מפעל התורה של מוסדות אור החיים בהרמת קרן התורה, בתרומתכם

זכר למחצית השקל
 למוסדות אור החיים והנה יותר נתתי? ...

26 ₪ לנפש

המחמיר לזנת 32 ש"ח

(שיעור הכסף המזווק כולל המע"מ) תבוא עלי ברכה

לפרטים ולתרומות: 02-5000455

שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם וְגו' (אסתר ד, טז), ומרדכי היה יושב ומרביץ תורה לתלמידים ומלמדם הלכות קמיצה

(מגילה טז ע"א).

כשראה מרדכי שהעם היהודי שב למקורו, רווח לו, כי ידע שבודאי יעשה איתם ה' ניסים ונפלאות.

השועל, שהיה היועץ המשפטי של האריה, נתבקש מאת המלך לשיר לכבודו.

פתח השועל בדברי שיר ומנגינה: "מי שאראה לנו בעליונים" (בעורות של האריות שמעליהם) - "יראה לנו בתחתונים" (את הישועה מהמלך המטיל עליהם אימה יתירה)...

בינתיים, באותו משתה אשר עשתה אסתר, היו אחשוורוש והמן יושבים, אוכלים ושותים, אך אסתר לא אכלה עימם, באותו הזמן היתה היא בתענית, "גַם אֲנִי וְנַעֲרָתִי אָצוּם כִּן" (אסתר ד, טז).

ובמשתה היין, שאל אותה אחשוורוש מה בקשתה - והיא בקשה ממנו לבוא עם המן גם למחרת.

והתמיהה נשאלת, מדוע חזרה להזמין דווקא את המן למחרת, ועוד, מדוע לא בחרה בשרים אחרים?

בענין זה נחלקו רבותינו (מגילה טו ע"ב). אחת הדעות המוזכרות בגמרא היא דעתו של ר' יהושע בן קורחה: אסביר לך פנים כדי שיהרג הוא והיא. ופירש"י

בתחילה, כשנבחרה אסתר למלכות, היו מעם ישראל ששמחו בדבר, סוף סוף תהיה להם את הכתובת לפנות אליה בענייני המלכות ["אחות יש לנו בבית המלך" (מגילה טו ע"ב)], לפנות אליה בעת צרה.

אך כששמעו על דבר הגזירות, וראו שאסתר אף היא נמשכת לגדל ולנשא את המן, שמכל השרים לא הזמינה אסתר לסעודה שערכה עם המלך - כי אם את המן, הגיעו להבנה כי אין להם על מי להישען כי אם על ה'.

התכנסו כולם לאמירת הסליחות [כמו שאמרה אסתר למרדכי: "לֵךְ פְּנּוּס אֶת פֶּל הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְעַל תְּאֲכְלוּ וְעַל תִּשְׁתּוּ

"לַיהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה". אורה זו תורה (מגילה טז ע"ב). דווקא התורה היא שהאירה להם את כל החשיכה. ממנה התגלה כל האור שהאיר על כל ההסתרה.

עד זמנו של מרדכי לא הבינו עם ישראל כי בתורה ובשמיעה בקול החכמים טמון האור לישועה. "קִיְמוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זְרָעָם" (אסתר ט, כז). קיימו מה שקיבלו כבר (שבת פח ע"א).

ישועתנו קרובה מאוד. אנחנו עומדים בפתח הישועה. בואו נתחזק כדי שנוכל לקבל את הישועה. נתחזק בלימוד התורה, אהבה, אחווה, שלום ורעות. "אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעֲזְרוּ וְלֹאֲחָיו יֹאמְרוּ חֲזָק" (ישעיהו מא, 1). וכך נזכה להתגלות האור הגנוז וישראל ישכון לבטח.

"שיחשדני המלך ממנו, ויהרוג את שנינו" [וכי גזרי גזירה ומיתת חד מינייהו - בטלי הגזירה]. מוכנה היתה אסתר המלכה למסור את נפשה בשביל עמה!

ולבסוף, "וְנִהְיֶה הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הַמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם" (אסתר ט, א). והמן נתלה על העץ, אשר הכין תחילה למרדכי. וגם את עשרת בניו תלו. ו"לַיהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה וְשִׁשְׁן וְיָקָר" (שם ח, טז).

מרדכי היהודי יכול היה לבחור בדרך של מרד מול המלכות, כדי לנסות לבטל את הגזירה, אך הוא בחר להיכנס ולכנוס את כולם לבתי המדרש, ללימוד התורה, ולזעוק בתפילות לביטול הגזירה.

המן הקמצן

יוכל להוציא ממנו פרוטה לצדקה".

למרות זאת החליט הרב לגשת אל העשיר הקמצן, אולי יפתח את ליבו לדבר מצווה. הגיע, אפוא, הרב אל בית העשיר, ישב עמו והסביר לו באריכות את חשיבות העניין שלפניהם, ואף תיאר בפניו במתק לשונו את גודל הזכות העצומה שבמצוות הצדקה.

"אכן, כבוד הרב", השיב העשיר הקמצן, "העניין חשוב ביותר, וזכות הצדקה באמת גדולה ועצומה היא, אך כדאי שידבר הרב עם פלוני ואלמוני, שיתרמו לצדקה. אני עצמי זקוק לכסף נזיל לצורך עסקי המסועפים, ויש לי לא מעט חובות - הבית היפה הזה שאני גר בו, ממושכן, ואת שלושת הרכבים היוקרתיים שבחנייה המקורה - הרי אינני יכול לתרום".

ניסה הרב לדבר עוד על ליבו של הקמצן, אך ללא הועיל.

אמר לו הרב, "אם כך, אולי אברך אותך בברכתו של אברהם".

"וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל עַל יְדֵי עֲשֵׂי הַמְּלֶאכָה" (מגילת אסתר ג, ט).

להלן מעשה שהתרחש:

בעיר קטנה בחו"ל ידע כל אדם, שבעת צרה וצוקה יכול הוא לבוא אל רב העיר, והרב בפיקחותו ישיא לו עצה טובה ויסייע לו בכל כוחו.

לימים, ארע אסון קשה לאחת המשפחות בעיר, וכדי להושיעם מצרתם, היה צורך בסכום כסף גדול מאוד.

בהוראת הרב נערכה מגבית, כל יהודי העיר השתדלו לתת ככל יכולתם, אך למרות כל המאמצים לא הצליחו להשיג את מלוא הסכום הנדרש. החליט הרב לפנות אל יהודי עשיר, שהיה ידוע בקמצנותו הגדולה, ולדבר על ליבו שישתתף אף הוא במצוות הצדקה החשובה.

אמרו לו אנשי העיר: "רבנו, ברכה לבטלה היא. מחלת הקמצנות עשתה שמות בליבו של העשיר דנן, ואיש לא

עשרת אלפים ככר כסף?!

מיד בא המון, ופשט לו תמיהתו באומרו: "וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים פְּסָף אֲשָׁקוּל עַל יְדֵי עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה". ממני חשבת לקבל? מה פתאום?! תקבל את הכסף מעושי המלאכה, תגבה מאנשי המסחר והתעשייה. תיקח מפלוני ומאלמוני, או ממי שתרצה, אבל לא ממני".

מעשה נוסף:

מספרים על חסיד, שהיה עשיר גדול, אך גם קמצן גדול ומופלג. יום אחד הגיע הלה אל מעונו של האדמו"ר. הוא נזקק לישועה דחופה בעניין חשוב ביותר, ולכן הביא סכום גדול לפדיון. הגבאים ראו - ואורו עיניהם, בדיוק באותה עת זקוקים היו בדחיפות לכסף רב כדי להשלים את בנייתו של בית המדרש, ולא הצליחו להשיגו.

האדמו"ר לקח את הכסף שנתן העשיר הקמצן, וברכו: "תזכה למצוות, וה' ישלח לך ישועתו במהרה". לאחר

הביט בו הקמצן בפליאה, והרב הסביר: "שמו של אברהם אבינו היה אברם, הקב"ה הוסיף לשמו את האות- ה וברך אותו, כפי שנאמר: "וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֹךְ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֹךְ אַבְרָהָם". (בראשית יז, ה) להבדיל, אף אני אוסיף את האות- ה בראשית שמך".

שמו של האיש היה מיסטר מן, ולאחר התוספת, הפך שמו ל"המן".

"מה לי ולהמן הרשע?" הזדעק הקמצן.

"כבר אבהיר לך דברים לאשורם", אמר הרב. "כאשר רצה המן הרשע להשמיד ולהרוג ולאבד את כל היהודים, בא הוא אל אחשורוש ואמר לו: 'וְלִמְלֹךְ אֵין שׁוּהָ לְהַנִּיחֵם... יִכְתֹּב לְאַבְדָּם' (אסתר ג, ח-ט), אך כדי שהמלך יסכים לכך צריך היה לשחדו, אי לכך הציע המן לאחשורוש עשרת אלפים ככר כסף. אחשורוש הכיר את המן, ועל כך הוא תמה מאוד: אכן, עשיר גדול הוא המן, אבל כגודל עושרו, כך גודל קמצנותו, ואיך יתכן שיתן הוא

מכן, מול עיניהם הכלות של הגבאים, החזיר הרב את הכסף לחסיד העשיר באומרו: "אבל את הכסף תיקח בחזרה".

"רבנו, איננו מבינים: אם כבר נפתח ליבו, לב האבן, והעשיר הקמצן הזה נתן פעם צדקה - מדוע מחזיר לו הרב את תרומתו?"

הגבאים כמעט איבדו את עשתונותיהם. מאמצים רבים כל כך עושים הם כדי להשיג את הכסף לבניין בית המדרש, ולא הצליחו, ועכשיו דוחה הרבי בשתי ידיו את הכסף הרב שנפל עליו מן השמים!?

אמר להם הרבי: "כלום לא ראיתם איזו אבן נגולה מעל ליבו, כאשר החזרתי לו את הכסף? האם לא הבחנתם באיזו שמחה קיבל את כספו בחזרה? הוא לא נתן את תרומתו בנדיבות לב, ובתרומה כזו אין ברכה.

החינוך הטהור

מאחר וידעו שהרבי גדול וענק רוח, ואינו עושה דבר ללא סיבה, שאלוהו: "תורה היא ולימוד היא צריכה. מה יכול היה הילד לקלוט מכל מה שאמר לו כבוד קדושתו?"

"דעו לכם", ענה הרבי, "ילדים קטנים מבינים הרבה יותר מבני אדם גדולים, ששכלם כבר טושטש והתכסה בשכבות של דעות כוזבות, הממלאות את הדעת, המוח והשכל. דווקא הילד הזה, שלא שמע עדיין כלום, הוא המתאים ביותר לקלוט את הדברים הללו! על אף שזה לא נראה לעין, הוא הבין וקלט את דברי התורה, והם נחקקו במוחו. ומאחר וזו הדעה הראשונה שלו, היא לא תמחק, וכל מה שיבוא אחריה לא יצליח לטשטש אותה. אלו דברי תורה שהם בגדר של "חרות על הלקחת" (שמות לב, טז). השאלה אם הוא הבין או לא הבין פחות חשובה, מה שיותר חשוב זו העובדה שהדברים נחקקו במוחו!"

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו (ויקרא א, א).

במדרש (ויקרא רבה ז, ג) מובא: "אמר רבי אסי: מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים, ואין מתחילין בבראשית, אלא שהתינוקות טהורין והקורבנות טהורין, יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים".

תינוקות של בית רבן לא טעמו מעולם טעם חטא. יש להם טהרה מיוחדת, וזהו הזמן להנחיל להם דברי תורה טהורים.

בתו של אדמו"ר קדוש ומעיין גדול, חריף מאוד בפלפולו, הביאה לפניו את בנה התינוק, פעוט בן שנתיים בלבד. ישב עמו סבו הגדול והחל לומר לו פלפול עמוק מאוד. תמהו הסובבים, וכי מה מבין תינוק בן שנתיים בפלפול כה עמוק? מעולם לא קרא ולא שנה, אפילו בצורת האותיות אינו בקי, מה רוצה ממנו סבו?

שבעיירה, ואומרת להם: 'בבקשה
מכם בקשו רחמים על העובר הזה
שבמעיי, שיהיה חכם', ומיום שנולד
לא הוציאה עריסתו מבית המדרש,
כדי שלא יכנסו באוזניו אלא דברי
תורה".

לרבי יהושע בן חנניה היתה אם צדקת,
שבעודו בעריסתו, בהיותו בן פחות
משנה, טרחה להביאו לבתי המדרש,
כדי שיאזין וישמע את דברי החכמים.
כולם היו צוחקים - לשם מה את
מביאה את התינוק הזה? מה ביכולתו
להבין ולדעת?

ואומנם לימים, כאשר גדל הילד והפך
לנער, הוא נעשה כמעין המתגבר
בתורה. הפלפול שקיבל מן הסבא
קדישא בהיותו בן שנתיים אכן נחקק
במוחו לעולמים!

כעין זה שנינו במשנה (אבות ב, ח), שרבן
יוחנן בן זכאי היה משבח את רבי
יהושע בן חנניה: "אשרי יולדתו".
ופרש רבנו עובדיה מברטנורה: "על
שם שהיא [אמו] גרמה לו שיהא חכם,
שהיתה מחזרת על כל בתי מדרשות

הבטחת התורה - סגולה להינצל מהגיה:
וְיִזְנוּ אִישׁ כִּפּוּר וַיִּפְשׁוּ לֵד' כִּפְּקוֹר אֲתָם וְיֵלֵךְ יְהוָה בְּרֵם נְחִי כִּפְּקוֹר אֲתָם:
זֶה יִתְּנֶה כָּל הַלֵּבֶר עַל הַפְּקוּדִים מִחַצִּית הַשֶּׁקֶל הַקֶּדֶשׁ עֶשְׂרִים זָבֵה הַשֶּׁקֶל מִחַצִּית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה'

"כֹּל בְּאֵדָה מוֹשִׁיעִים עַל הַשֶּׁקֶל" (ש"כ א, ט)

בהתקרב חורש אדר ב' יומי הפורים הבעל"ט או פונים אליכם להורתם
ולחזק את מופעל התורה של מוסדות אור החיים בהרמת קרן התורה,
בתרומתכם

זכר למחצית השקל
למוסדות אור החיים **והסנה יותר אתחייב...**

26 ₪ לנפש
המחמיר לתנת 32 ש"ח

(שיעור הכסף המזוקק כולל המע"מ) **תבוא עליו ברכה**
לפרטים ולתרומות: **02-5000455**

תינוקה עוד בהיותו בעריסה. היא משכיבה אותו ולוחשת איתו את המילים הקדושות: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד".

באים ואומרים לה: גברת, מה את עושה? בשביל מה? מה הוא כבר מבין?

לאמיתו של דבר, הדברים באמת ובתמים נחקקים בליבו של הילד.

היא מנדנדת את העריסה ושרה: "ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו", או: "כי אשמרה שבת א-ל ישמרני, אות היא לעולמי עד בינו וביני" - והדברים מחלחלים בתוך נפשו של הפעוט.

כמה צריך להקפיד להחדיר בתינוקות את השירים הקדושים הללו, ולא שירים ממקורות זרים.

במחקר שנערך לאחרונה גילו, כי

אך לימים גדל רבי יהושע ונעשה מגדולי החכמים. אוזניו הקטנטנות קלטו את התורה כבר בינקותו, ודברי החכמים נקלטו בנשמתו, ופעפעו בו גם כאשר גדל.

לפעמים יש תחושה, שילד קטן אינו מבין ואינו קולט מאומה, ולכן אנשים מרשים לעצמם לדבר לידו כל מיני דברי הבל וניבול פה, ואינם יודעים שהדברים נחקקים ועושים רושם, לכן צריך לנהוג איתו במשנה זהירות.

אמו של רבי יהושע בן חנניה הבינה את הסוד הזה, ומשום כך טרחה להביאו לבית המדרש כבר בינקותו, כדי שיקלטו אוזניו את דברי התורה הקדושה. לפיכך ראוי שיאמרו עליה "אשרי יולדתו"!

אם יהודיה קוראת קריאת שמע עם

זו? האם מישהו אי פעם לימד אותו דבר כזה? והתשובה היא, שכך אביו ואמו עשו, והמראה נקלט בנפשו.

כבר אמר ה"חינוך" (מצווה תקס): "טבע האב צפון בכך". ישנם גנים הטבועים בילד, והטבעים הללו - גם כי יזקין לא יסור מהם!

יש מי שסבור: מהו כבר ילד קטן?...
מה הוא כבר מבין?

אדם כזה, ראוי שילמד את דברי הגמרא (שבת קיט ע"ב): "אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן". עוצמה אדירה טמונה בפיהם של תינוקות של בית רבן!

הקב"ה אומר לעם ישראל: דעו לכם, כל זמן שקולם של הילדים הללו מצפצף בבתי כנסיות, שום אומה ולשון לא יכולים עליכם!

ילדים קטנים בני שלוש או ארבע, מה הם כבר יכולים לומר? קצת "מודה אני" וברכות, "אשרי ישבי ביתך", "שיר למעלות אשא עיני אל

ילדים מסוימים בארצות הברית נהנים משירה פרועה ורעשנית. השירה הזו מציתה בהם אש של התלהבות, ואיש לא הבין מה הקשר בינם לבין שירים בסגנון זה.

לאחר בירור יסודי התברר, כי אותם אנשים בהיותם ילדים, טופלו אצל מטפלת כושית, שהיתה מפעילה מוזיקה גויית, קצבית ופרועה תוך כדי עבודה.

שנים הם כבר לא שומעים את השירים הללו, אבל עד היום, כשהם שומעים את המוזיקה הזו הם חוזרים להתלהב וליהנות מן המוכר.

כמה חשוב לתת את הדעת לתכנים ולמנגינות הנשמעים באוזניהם של צעירי הצאן! הדברים הללו נחרתים בליבם ובנשמתם.

הכלל הוא: "מעשה אבות יעשו בנים" - הילדים מחקים את דרך התנהגותם של הוריהם. לפעמים רואים ילד בגיל שנה או שנתיים לוקח ספר ומתחיל להתנדנד מעליו, ולעשות את עצמו מתפלל. כולם תמהים מנין לו הנהגה

ההרים", מעט משניות בעל פה. הם רק מדקלמים, אפילו אינם מבינים מה שהם מדברים.

אבל ההבל הזה מעמיד את כלל ישראל! אין אומה ולשון יכולה לגעת בעם ישראל, בזמן שהתינוקות הללו מצפצפים בקולם בבתי הכנסת!

זהו שאמר הכתוב (תהלים ח, ג): "מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֹּתַי עִזִּי - אוֹתָם תִּינוּקוֹת עֲדִיין יוֹנְקִים, בְּקוֹשֵׁי מְדַבְּרִים, אֲבָל הֵם הֵ"עִזִּי" שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל! ה"מודה אני לפניך", שהם אומרים יש בו עוצמה אדירה, וב"שמע ישראל" שהם צועקים הם יכולים להציל את עם ישראל!

זה הכוח "לְהִשְׁבִּית אֵיגִב וּמְתַנְקֶם" (שם). יש אויבים ויש מתנקמים, ועל ידי תינוקות של בית רבן ניתן להשביתם.

דודי, הגאון הצדיק רבי יוסף עדס זצ"ל, מחכמי ישיבת "פורת יוסף", עשה לו מנהג של קבע - לקום בכל לילה בשתיים וחצי לפנות בוקר, ללכת למקווה טהרה, ומיד לאחר מכן לכותל המערבי, שם היה מוסר שיעור בגמרא לבעלי בתים לפני עלות השחר, ובעלות השחר היו עומדים להתפלל, כשתפילת העמידה נאמרה בדיוק בהנץ החמה.

הרב עדס יסד את התפילה הזו מיד לאחר שחרור הכותל. כל עניין תפילת ותיקון, השייכת לענווים שמחבבין את המצוות (ברכות ט ע"ב), היה קבוע אצלו.

כשילדיו הגיעו לגיל שבע שמונה, והיה עליו לחנכם לתפילה - ראה שקשה

זהו שאמר משה רבנו לפרעה: "בְּנִעְרֵינוּ
 וּבְזִקְנֵינוּ יִלְדוּ, בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ..." (שמות
 י, ט). פרעה ניסה לטעון: לכם יש
 תשוקה לעבוד את ה', לכו תעבדו!
 אבל מה ילדים מבינים בעבודה? אמר
 לו משה: אצלנו קודם כל הילדים!
 לעולם לא נוותר על חינוכם! יש להם
 כוח אדיר למרות היותם קטנים בגילם
 ובגופם!

להם לקום להנץ. כיון שכך, ויתר הרב
 עדס על מנהגו להתפלל בהנץ, והלך
 להתפלל עם הילדים בשעה הרגילה.
 כל עוד היה הדבר תלוי רק בו - מסר
 את נפשו על תפילה בהנץ החמה,
 אך כשעומד על הפרק עניין של חינוך
 הילדים - שום דבר אחר אינו חשוב
 יותר!

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה